

Different Lifestyles – Different Dialect Attitudes?

Andrea Parapatics

University of Pannonia, Veszprém, Hungary

Pannon Egyetem
University of Pannonia

8th Estonian Digital Humanities Conference, October 5-7, 2022.

Outline

Introduction and motivation

Aims and hypotheses

The *New General Atlas of Hungarian* project and its analyzation

Preliminary results

Preliminary conclusions and outlook

Motivation

- Although **sociolinguistic approach** was introduced to **public education** many years ago, the language view of public education in Hungary is still definitely **prescriptive in everyday practice** (Jánk, 2019; Németh, 2020; Parapatics, 2020)
 - **Standard** Hungarian is **not added** to one's dialect but regarded as "the" correct, **prestigious** variety (Kiss, 2001; Kontra, 2003)
 - **Dialect** forms are usually **corrected** without any further explanation
 - It increases negative attitudes towards regional dialects, which can be seen as **stigmatized**, „bad” language use (Kontra, 2006; Berente et al., 2016; Parapatics 2020)
 - Most members of the Hungarian speech community do **not have a confident knowledge** about their mother tongue, and they usually fall back on a prescriptive viewpoint

Aims and hypotheses

- 1) Not every speaker is **aware** of the regional features of his/her language use, many of them consider the speech style of their village **equal to the standard variety**.
- 2) They can **perceive** and even **judge regionalisms** that **differ** from their speech style.
- 3) Whatever they know about standard and regional varieties of Hungarian most of them **like their own** speech style.

Aims and hypotheses

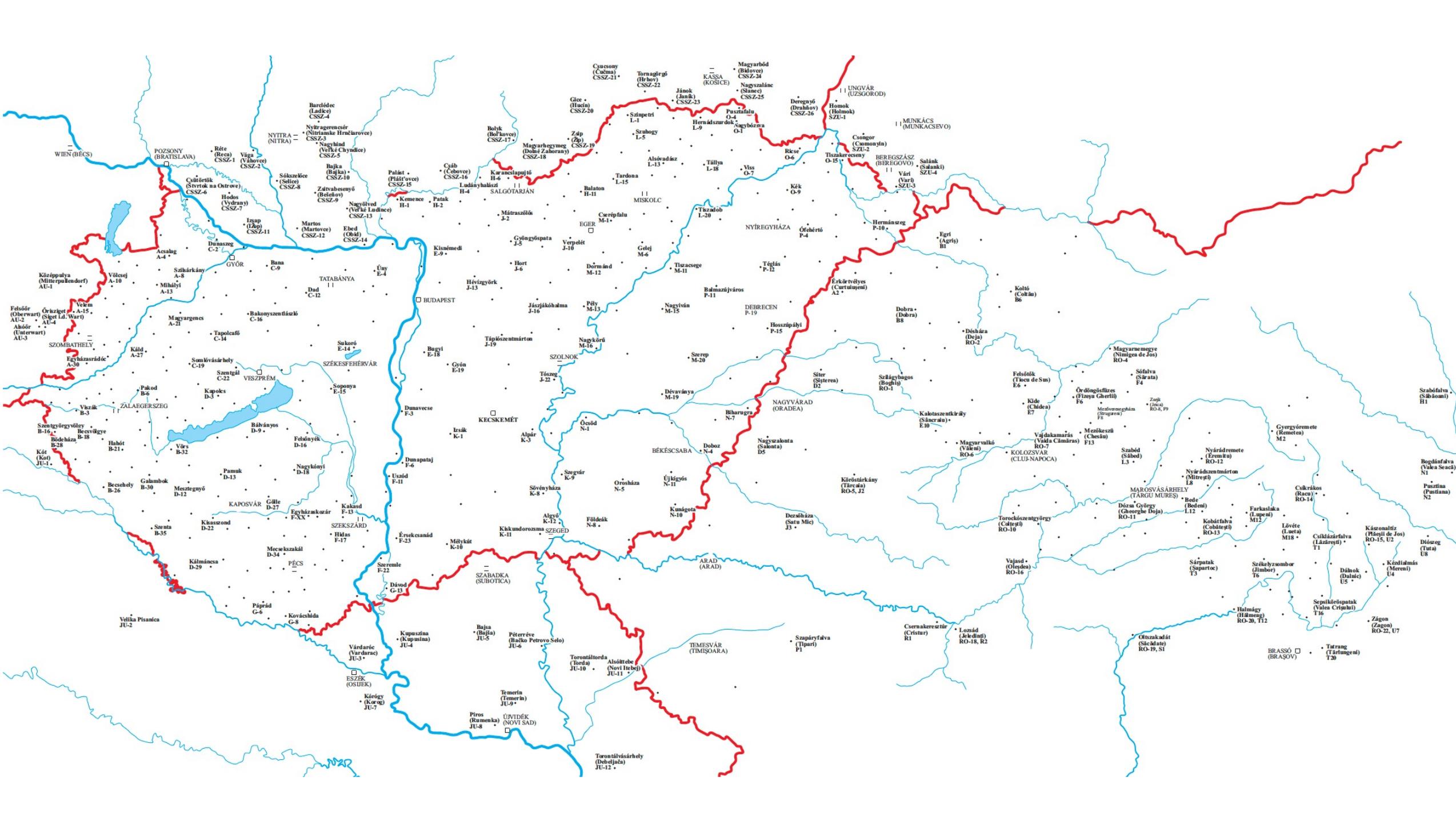
- 4) Most respondents have **already had negative** experiences due to the regionalisms of their speech, and (those who can percept their own features) **try to avoid** them in **formal** situations.
- 5) They associate dialect speech with the **older members** of the community therefore they prognosticate the **death of dialects**.
- 6) Some would **regret** it because a special kind of **knowledge** could be preserved by dialect words, while others would **not regret** it due to their stereotypes (dialect use = **lower level of education**).

Data

- Archive of the *New General Atlas of Hungarian*
- 2007–2012: Geolinguistic Research Group
ELTE & HAS
- Dialect questionnaire:
 - 220 questions from the *General Atlas of Hungarian* (1968–1977)
 - phonetic, syntactic dialect features and dialect word stock
- Sociolinguistic questionnaire:
 - 48 new questions on language attitude and awareness, judgement, etc.
- Plans: 100 inland + 86 transborder Hungarian data collecting sites,
10-10 dialect interviews and 5-5 sociolinguistic interviews

Analysis of sociolinguistic questionnaires

- 2020–2023: inland sociolinguistic interviews of the NGAH project individual, HAS & National Research, Dev., and Innov. Fund
 - ~ 80 data collection sites
 - ~ 600 participants (independent factors: age, gender, ed., settl.)
- In your opinion, is any dialect spoken in this village?
- Is Hungarian spoken here more beautiful than in other villages or towns?
- Have you ever been taunted because of your dialect speech?
- Do you think dialect speech stays alive here in the future?
- Would you regret its disappearance?
- Are there any differences between the language use of older and younger speakers here?, etc.

2020–2021: Western Hungary

- 30 data collection sites
- 251 sociolinguistic interviews

2021–2022: Middle Hungary

- 29 data collection sites
- 223 sociolinguistic interviews

(So far, youngest: 25, oldest: 96 years old)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Szo
	Kp.	Ak.	Beszélnék-e itt, ezen a településen tájszólásban?	Szebben beszélnek itt, mint a szomszéd településeken?	Van-e különbség ezen a településen az idősebbek és a fiatalabbak beszéde között?	Kik beszélik a régi tájszólást a településen? Csak az öregek vagy fiatalok is?	Mit gondol, megmarad itt a nyelvjárási beszédmód a jövőben is?	Sajnálná, ha megszűnne településükön a nyelvjárási beszédmód?	Ugyanúgy beszél városban vagy hivatalos helyen is, mint itthon/otthon családi körben?		
11			73, nő, főisk.	nem	nem	nem sok	inkább idősebbek	el fog tűnni	Igen. Azért sajnálnám, mert sokkal színesebb lenne, ha többféle formában mondanánk ki ugyanazt	ugyanúgy	már
12			43, nő, főisk.	Hát kismértékben igen szerintem nálunk is vannak ilyen kifejezések, amiket talán máshol nem használnak annyira. Hát én mondom a kislányomnak, hogy bicske, de ugye tudom, hogy őt lehet, hogy nem fogják megérteni, úgyhogy azt is mondom neki, hogy csipkebogyó, de mi használjuk azt, hogy ez a bicske.	Nem, szerintem vannak ennél szebb tájszólások. [...] Van két koleganóm Szabolcsból, ők nagyon érdekes, nekem nagyon tetszik, ahogy beszélnek, nagyon gyakran használnak kifejezéseket is, amiket én lehet, hogy nem is ismerek, meg erdélyieket nagyon szívesen hallgatok, amikor beszélnek, tehát ők megismerem, amikor mondjuk egy erdélyi szól hozzám, és szerintem ők nagyon szépen használják ezt a régi erdélyi, gondolom, tájszólást	Igen, persze. Hát szerintem azért már a fiatalok, hát kevésbé... azért sokan nem ismerik, meg hát hat rájuk a tévé elsősorban szerintem és onnan azért sok olyan kifejezés sok olyan szófordulat jön.	a fiatalok körében is előfordul	Hát szerintem igen azért, remélem. [...] Igen, én azt gondolom, hogy sokan itt a faluban nem is tudják, hogy ezt másutt nem ismerik így, a bicskét. [...] Meg ugye a teásdobozon nem az van, hogy bicsketea, hanem úgy van rajta, hogy csipkebogyó, meg hát természetismeret órán ugye azt tanulja, hogy ez a csipkebogyó, és hát a tanárnő el is mondja, de én azt gondolom, hogy a bicskét is használják. Remélem, hogy megmarad.	Én sajnálnám, igen. Hát szerintem ez szép dolog, hogy egy adott közösségnek van egy olyan dolog a nyelvben, ami összetartja őket. Ez is az szerintem, hogy vannak ilyen kifejezéseink, mégha nem is tudunk róla néha.	Hát azt gondolom, hogy igen [...] Hát automatikusan talán egy hivatalos helyen az ember egy kicsit formálisabb, nem annyira közvetlen, de azt gondolom, hogy igen. Tehát a tájszólásban a kiejtésben nem hiszem, hogy különbséget tennék.	nem
13	G Y Ö R - M O S O N - S O P R O N	B a k o n y s z e n t l á s z l ó	77, ffi, 8 ált.	Hát attól függ, ugye ez úgy van, hát biztos, biztos, ugye egy idegennek biztos, hogy tájszólást beszélnek, másképp, attól mi beszéljük a tájszólást öneik, így van?	Hát azt nem tudom, ugye ezt mindenki maga faluját dicséri, mindenki a maga faluját mondja, tartja szebbnek. Hát ezt nem lehet megítélni. Hát ugye én Mondjuk elég sok helyen jártam, hát mindenhol másképp beszélnek, más a kiejtés.	hát nemigen, nincs	[A fiatalok is] használják ezeket a régi szavakat, igen, igen.	biztos, szerintem biztos	Hát nem is tudom, hát...csak jobb, hogyha szebben beszélnek, nem? Hát ugye az számít szebbnek, ha valaki szépen ki tudja ejteni a szavakat, hát az biztos.	Hát ugyanúgy, ahogy a családdal.	nem
14			81, ffi, 8 ált.	Itt szerintem nem nagyon.	hát nem nagyon	hát szerintem nem sok különbség van	[öregék] Hát nem úgy, mint a mostaniak, azok máshogy beszéltek. Fiatalok és öregek megértik egymást.	Hát szerintem ez hosszú idő megmarad, hát nemigen változik. [...] Miért változna meg?	hát igen	Attól függ, milyen program van. Hogyha kérek, akkor...	nem
15			75, nő, ér.	Hát...talán nem kétféleképpen, úgy falusiasan, mit mondjak, nem tudom, hogy... ha hallanék szót esetleg, amelyiket, az ismerős, de így... Így helybeli tájszólást talán nem tudok. [...] Hát van olyan szó, amit nem olyan finoman fejeznek ki, hanem falusiasan, de hát most ha valaki kérdez egyet, akkor tudom, hogy az igen vagy nem, de most így most nem is tudnék mondani.	Talán nem, nem tudom. Ugye sokat mondjuk más faluba, vidéken nem járok.	most nem tudok ilyet mondani, hogy úgy elkülönülne	km.	Hát ha elmennek városra dolgozni és nem dolgoznak a mezőgazdaságba, nem ismerik ezeket a kifejezéseket, akkor már elfelejtődik.	Hát jó lenne megőrizni, mert mi emlékszünk rá és tudjuk, hogy az mit jelentett, a pelyva, a dob... csépeltek, kévét, kepet, azt most már nem mindig tudják a fiatalok, hogy az mit jelent.	Természetesen, itthon is ugyanúgy, nem teszek különbséget.	nem
16			45, ffi, tech.	Hát már csak egy-két szót elvéve szerintem.	Hát amennyire ismerem Bakonygyirót, ott picit talán idősebb is a közeg, de tájszólás még jobban elterjedt, mint itt Bakonyszentlászlón. [És az szebb vagy ez szebb?] Az, inkább.	Van, szerintem. Jó pár szót vagy mondatot még régiféleképpen ejtenek idősebbek.	Hát én csak egy fiút ismerek, aki olyan jó ízesen beszél, amúgy az idősek inkább. [...] Nagyon szuperul beszél, ő talán 11 éves. De az ő szülei is elég...nem is tudom, olyan nagyon jó kiejtés... [...] helyiek, szülei is. De van még két fiútestvére, ők is úgy beszélnek. Jó hallani. [...] Ők ugrottak most így be nekem, de egyébként az idősek inkább csak.	szerintem sajnos nem fog	Hát sajnálnám, sajnálnám, mert azért jó szerintem. Sajnálnám.	Hát nem, próbálok normálisabban beszélni, mert én erről oktatásokkal foglalkozok és ott megpróbálok úgy mondani a szavakat, ahogy elvárják, hogy úgy mondjam. Nekem is még egy-két szó, vagy a -hoz/-hez/-höz a problémám, lehet, de nem probléma, mert én ezt így tanultam, így tudom, csak azokat próbálok korrigálni. Hát próbálok másképpen, sajnos, beszélni. Ez az elvárás, sajnos.	nem
17			71, nő, 4 polg.	Hát vannak, akik úgy települtek ide. Vagyis úgy jöttek ide férjnek.	Egyformán.	nincs	Olyan sincs. Nem is volt itt tájszólás.	km.	Nem. Maradjon így.	Hát igen. Egy kicsit különben.	Nem
18	58, ffi, tech.	Szerintem nem.	Szerintem igen.	Már nem jellemző.	csak az idősebbek	Szerintem igen.	Igen	Éppen ugyanúgy.	Nem		
19	65, ffi, szakm.	Igen, sokan	Ez a megszokott... nekünk ez a megszokott. Meg ez a megszokott beszélmód. Hogy tudunk mit akar mondani. Kész. [...] A miénk.	Má a fiatalabbak sokkal szebben beszélnek, mint mi beszélünk	Fiatalabbak is. Sokat tudnak a fiatalok is, de azok már különbözően ejtik ki, mint mi.	Meg, öregekné megmarad. [...] Azok [fiatalok] má alfajelik. Ugye elmennek iskolába, ott má másképp.	sajnál nám	Nem, kicsit másképp, akkor az ember már nem meri úgy ejteni a szavakat. Mit tudom én, el kell	Nem		

Some preliminary results

- Most speakers of the examined region are **not aware** of their dialect background but **they can perceive differences** in language use. Besides, they have **never ashamed** their dialect background (with a few exceptions).
- In fact, most of them would **regret the extinction** of the speech style of their village (dialect = extra knowledge and local identity).
- They are **relatively conscious** about their own perception of other dialects reminding themselves of the **subjectivity** of the question and interpreting language variability as a **natural concomitant** of every natural language.
- The level of dialect awareness is **independent from the level of education**: definitely opposite opinions can be collected from subjects both with elementary and university degrees even within the same village.

Some conclusions

- The participants are **uncertain** in many topics of language use. Most of them **attended lower levels of education**, and **learned nothing about linguistic diversity** and tolerance in their school years.
- **Still**, the language attitude of a convincing part can become **an example** for present-day youngsters and well-educated adults.
- To learn this attitude of **being proud** of one's own dialect and **being tolerant** with others is one of the main purposes of public education in Hungary nowadays.

Some conclusions

- The analysis of the archive raises **further questions** on the **effectiveness** of Hungarian mother tongue education regarding metalinguistic awareness and linguistic tolerance.
- Besides a more tolerant behaviour, an additive approach can result in further **cognitive advantages of bidialectism** (cf. e.g., Hazen 2001; Kirk et al., 2014, Vangsnes et al., 2017; Antoniou et al., 2018).

Outlook: 2022–2023: Eastern Hungary, then...

- 19 data collection sites
- 141 sociolinguistic interviews
- Further plans (depending on further grants):
 - Digital, open access database of the answers to the sociolinguistic questionnaire
 - Searchable by survey-questions, regions, data collection sites, participants and their independent factors, etc.

Selected bibliography

- Antoniou, K. et al. (2018). The Impact of Childhood Bilingualism and Bi-dialectalism on Pragmatic Interpretation and Processing. In: A. B. Bertolini, & M. J. Kaplan (eds.) *BUCLD 42: Proceedings of the 42nd annual Boston University Conference on Language Development*. Volume 1. Somerville, MA: Cascadilla Press. 15-28.
- Hazen, K. (2001). An introductory investigation into bidialectism. *University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics* 7/3: 85-99.
- GAHD = Deme, L. & Imre, S. (ed., 1969–1977). *A magyar nyelvjárások atlasza 1–6*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Kirk, N. W. et al. (2014). Cognitive Cost of Switching Between Standard and Dialect Varieties. Conference Paper on 20th AMLaP Conference. Edinburgh, Scotland, 3–6 September 2014.
- Kiss, J. (2001). Az alkalmazott dialektológia: a nyelvjárások és az anyanyelvoktatás. In: J. Kiss (ed., 2001). *Magyar dialektológia*. Budapest: Osiris Kiadó. 145-156.
- Kiss, J. (2010). A New General Atlas of Hungarian Dialects is Forthcoming. *Studia Slavica Hungarica* 55/2: 303–306.
- Parapatics, A. (2020a). On Dialect Awareness in the Middle Transdanubian Region of Hungary. *Alkalmazott Nyelvtudomány* XX/1: 1-19.
- Parapatics, A. (2020b). *A magyar nyelv regionalitása és a köznevelés. Tények, problémák, javaslatok*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Vangsnes, Ø. A. et al. (2017) The effect of bidialectal literacy on school achievement. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 20/3: 346-61.

The research is supported by the Bolyai János Research Grant of the Hungarian Academy of Sciences and by the ÚNKP-22-5 National Excellence Program of the Ministry for Innovation and Technology from the source of the National Research, Development and Innovation Fund.

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

Thank you very much for your attention!
Tänan tähelepanu eest!

Andrea Parapatics

parapatics.andrea@mftk.uni-pannon.hu